

Література:

1. Токар-Біляєва О. П. Формування готовності студентів-медиків до професійної діяльності як актуальна проблема сучасної медичної освіти. Вплив науково-технічного прогресу на розвиток медичної науки та практики: реалії сьогодення: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 2017. С. 70–71.
2. Софій Н. З., Кузьменко В. У. Про сто і один метод активного навчання. К.: Крок за кроком, 2004. 128 с.
3. Cooper J. B., Taqueti V. R. A brief history of the development of mannequin simulators for clinical education and training. Qual Saf Health Care. 2004 Oct; 13 (Suppl 1): i11–i18. DOI: 10.1136/qshc.2004.009886
4. Gaba D. M. The future vision of simulation in health care. Qual Saf Health Care. 2004 Oct; 13 (Suppl 1): i2–10. DOI:10.1136/qshc.13.suppl_1.i2
5. Кокун О. М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: монографія. К.: ДП «Інформ.-аналіт. агенство», 2012. 200 с. URL:
http://lib.iitta.gov.ua/1651/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BD_%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80_12.pdf
6. Богдан В.В., Єгоренков А.І., Пащенко В.В., Гур'янов В.Г. Науково-методичні аспекти розробки факультативного заняття «моделювання аутоімунної реакції» з дисципліни «медична та біологічна фізика». Сучасна медицина: актуальні проблеми, шляхи вирішення та перспективи розвитку: збірник тез наукових робіт. Одеса: ГО «Південна фундація медицини», 2016. С. 107–109.

Попова Л.Д., Наконечна О.А.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ

Постановка проблеми. Впровадження студентоцентрованого навчання у вищих навчальних закладах є актуальним і дуже важливим для належного забезпечення якості вищої освіти. У країнах європейського континенту студентоцентроване навчання є своєрідним «mainstream» сучасної академічної політики [1].

Аналіз матеріалів публікацій. Студентоцентроване навчання сприяє диференціації та індивідуалізації навчальної діяльності студентів і реалізації індивідуальної освітньої траєкторії навчання [2]. Переміщення фокусу освіти з викладача на студента вимагає змін методів навчання, зокрема типу взаємовідносин «викладач-студент» [3, 4]. При студентоцентрованому навчанні роль викладача не зменшується, а змінюється. Викладач має стати для студента фасилітатором у навчальному процесі, систематизатором та коректором знань, куратором студентів у процесі засвоєння нової інформації [4, 5].

Студентоцентроване навчання передбачає оптимальне поєднання як очної, так дистанційної форм навчання. Це вимагає радикальних змін у співвідношенні навчального часу, відведеного для зазначених форм навчання. При цьому засвоєння нового матеріалу має відбуватися online у зручний для студента час із залученням інноваційних технологій, а очне навчання має сконцентруватися на обговоренні викладачем і студентами набутих знань [1]. Також передбачається удосконалення критеріїв та методів оцінювання знань студентів для адекватної оцінки знань, умінь і компетентностей, отриманих під час навчання [1, 3].

У майбутньому розвиток освітніх технологій дасть можливість сформувати розвинуту інноваційну культуру, коли вищий навчальний заклад стане рушійною силою розробки та поширення інновацій. Це потребує перегляду навчальних програм щодо їх відповідності інноваційним підходам та практикам [1].

Метою статті є аналіз послідовності та ефективності дій стосовно впровадження парадигми студентоцентрованого навчання на теоретичних кафедрах, зокрема кафедрі біохімії.

Виклад основного матеріалу. Студентоцентроване навчання передбачає зміну співвідношення аудиторної та позааудиторної роботи студентів. Оскільки вивчення нового матеріалу буде відбуватися online, кафедри повинні забезпечити студентів відповідними навчально-методичними матеріалами. Ці матеріали повинні відповідати сучасним вимогам і забезпечувати формування необхідних компетентностей.

Для цього кафедральним колективам необхідно:

- Ще раз переглянути робочі навчальні програми та переробити їх відповідно до сучасних вимог (складання ЄДКІ, зокрема IFOM).

- Розробити силабуси.

- Визначитися з темами, що фігурують у навчальних планах декількох кафедр. Наприклад, тема "Згортальна, антизгортальна та фібролітична системи крові" є у вітчизняних навчальних програмах як з біохімії, так і з фізіології. Аналогічно, тема "Біохімія імунних процесів" наявна в навчальних програмах з біохімії та мікробіології, вірусології та імунології. В інших країнах перша тема закріплена за дисципліною «Physiology», друга тема – за дисципліною «Immunology and Microbiology». Невизначеність за цими темами зменшує відповідальність кожної з кафедр за подання матеріалу.

- Разом з викладачами кафедр фізіології та патофізіології обговорити дискусійні питання стосовно дегідратацій, гіпергідратацій та класифікації порушень кислотно-лужного стану тощо з метою усунення невідповідностей під час викладання відповідних тем.

- Переробити кафедральну навчально-методичну літературу відповідно до сучасних вимог.

- Створити Flashcard System з дисципліни.

Оскільки студентоцентроване навчання потребує радикальних змін у розподілі навчального часу, потрібно:

- Переглянути навчальні плани з метою перерозподілу часу між окремими темами, виділенням проміжків часу для проведення необхідних лабораторних робіт індивідуально кожним студентом (ідеальним варіантом було б придбання віртуальної лабораторії або показ відповідних відеофільмів).

- Переглянути підхід до лекцій: під час лекцій лектор має дати основні (ключові) положення стосовно конкретної теми та скерувати студентів до самостійного успішного засвоєння матеріалу у деталях, використовуючи навчальні матеріали, які їм буде надано on-line, у вигляді проблемної або оглядової лекції.

- Переглянути підхід до практичних занять: викладач надає поради щодо засвоєння матеріалу, обговорює незрозумілі питання, контролює процес отримання знань.

Зміна співвідношення аудиторної та позааудиторної роботи студентів потребує удосконалення системи контролю знань студентів.

З цією метою:

- У межах університету створити або купити програму, яка зможе контролювати час та ефективність навчання студентів on-line.

- Кафедральним колективам з кожної дисципліни наповнити «оболонку» програми навчальними матеріалами та матеріалами для контролю знань.

Висновки та перспективи. Перехід до студентоцентрованого навчання є нагальною необхідністю. Перехід має бути поступовим, щоб забезпечити високу якість навчання.

Література:

1. Кремень В. Процес навчання – соціально зумовлений процес перманентних змін / В. Кремень // ZN, UA. Випуск №30, 18–23 серпня 2019.

2. Сінельнікова Н.О. Студентоцентроване навчання як домінанта розвитку вищої освіти / Н.О. Сінельнікова // Вища освіта України: теоретичний науковий та науково-методичний часопис: Інтеграція вищої освіти і науки. 2015, 1(3). С. 211–215.

3. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія / Ю.М. Рашкевич. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.

4. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система: довідник користувача / пер. з англ., за ред. д-ра техн. наук, проф. Ю.М. Рашкевича та д-ра пед. наук, доц. Ж.В. Таланової. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.

5. Удовіченко Г. Компетентнісний підхід як складова «студентоцентрованої» освіти / Г. Удовіченко // Наука и образование, 2011/2012 [Електронний ресурс] – http://www.rusnauka.com/1/NIO_2012/Pedagogica12_97735.doc.htm.